

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ «Київський
національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Протокол № 8 від 25.02. 2016 р.

Ректор

А.Ф.Павленко

ПРОГРАМА
вступного фахового випробування
на рівень вищої освіти «магістр»
зі спеціальності 073 «Менеджмент»,
спеціалізації «Бізнес-адміністрування»
(Управління розвитком бізнесу та Менеджмент у міжнародному бізнесі)

Київ КНЕУ 2016

Вступ

Програма

Модуль 1. Основи мікроекономіки

- 1.1. Основи аналізу попиту і пропозиції
- 1.2. Теорія поведінки споживача
- 1.3. Мікроекономічна модель підприємства і витрати виробництва
- 1.4. Поведінка підприємства на ринку товарів
- 1.5. Ринки факторів виробництва

Модуль 2. Основи макроекономіки

- 2.1. Економічний розвиток
- 2.2. Механізми макроекономічного регулювання
- 2.3. Циклічність економічного розвитку

Модуль 3. Міжнародна економіка

- 3.1. Міжнародна економічна система
- 3.2. Міжнародна економічна діяльність
- 3.3. Світові товарний і фінансовий ринки
- 3.4. Прямі інвестиції і міжнародне виробництво
- 3.5. Міжнародний кредит
- 3.6. Світовий ринок праці та міжнародна трудова міграція
- 3.7 Світова валютна система та міжнародні розрахунки
- 3.8. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага
- 3.9. Міжнародна регіональна інтеграція та глобалізація економічного розвитку
- 3.10. Інтеграція України в світову економіку

Модуль 4. Економіка підприємства

- 4.1. Підприємство та підприємництво
- 4.2. Продукція (послуги) підприємства
- 4.3. Планування діяльності підприємства
- 4.4. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці
- 4.5. Капітал підприємства
- 4.6. Інвестиції
- 4.7. Витрати на виробництво та реалізацію продукції
- 4.8. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства

Модуль 5. Основи менеджменту

- 5.1. Сутність менеджменту та роль менеджера в організації
- 5.2. Функція планування в системі менеджменту
- 5.3. Функція організації в системі менеджменту
- 5.4. Функція мотивації в системі менеджменту
- 5.5. Функція контролю в системі менеджменту

Критерії оцінювання письмових відповідей на іспиті

Зразок екзаменаційного білета

Рекомендована література

ВСТУП

Мета вступного іспиту- виявлення рівня знань, умінь і навичок, одержаних абітурієнтами відповідно до освітньо - кваліфікаційної характеристики бакалавра, які бажають навчатися у ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадим Гетьмана» за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізація «Бізнес-адміністрування» (МВА) освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати базову вищу освіту за означеними напрямками підготовки та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальнооекономічних та конкретно-економічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма вступного іспиту охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатись у магістратурі ДВНЗ КНЕУ ім. Вадима Гетьмана з метою здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» зі спеціалізації «Бізнес-адміністрування». Програму складено на основі дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів з менеджменту, економіки та підприємництва, передбачених відповідними Освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів. Разом з тим, програма передбачає і певні знання із циклу дисциплін загальнооекономічної підготовки, передусім з економічної теорії (мікро- та макроекономіки).

Програма іспиту зі спеціальності має міжпредметний синтетичний характер, що досягається побудовою за модульним принципом:

Модуль 1. Основи мікроекономіки

Модуль 2. Основи макроекономіки

Модуль 3. Міжнародна економіка

Модуль 4. Економіка підприємства

Модуль 5. Управління підприємством

Модулі програми – відносно цілісні утворення в яких відображаються окремі сторони економічної та управлінської діяльності і об'єднуються знання з певних дисциплін. При цьому органічно поєднуються теоретичні, прикладні питання та матеріали операційного характеру, які дозволяють виявити знання й уміння використовувати категоріальний апарат, аналітичне мислення, методи обґрунтувань і розрахунків за окремими функціями управління економічною діяльністю підприємства в умовах вітчизняної та міжнародної економік.

Порядок проведення іспитів визначається "Положенням про приймальну комісію КНЕУ".

ПРОГРАМА

Модуль 1.ОСНОВИ МІКРОЕКОНОМІКИ

1.1. Основи аналізу попиту і пропозиції. Попит і закон попиту. Еластичність попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Еластичність пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринковий механізм погодження попиту і пропозиції.

1.2. Теорія поведінки споживача. Корисність в економічній теорії та закон спадної граничної корисності блага. Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Криві байдужості і бюджетна лінія як інструменти ординалістського аналізу. Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору. Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія «дохід-споживання», крива Енгеля. Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія «ціна-споживання», лінія індивідуального попиту. Ефект заміщення та ефект доходу.

1.3. Мікроекономічна модель підприємства і витрати виробництва. Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Частинна варіація факторів виробництва. Параметри виробничої функції: загальний, середній та граничний продукти виробництва. Ізоквантна варіація факторів виробництва. Ізокванта, ізокошта, гранична норма технологічної заміни. Віддачі від масштабів виробництва. Оптимум виробника. Оптимальний шлях зростання випуску. Економічна природа витрат виробництва. Витрати виробництва за короткостроковий період. Витрати в довгостроковому періоді.

1.4. Поведінка підприємства на ринку товарів. Модель ринку досконалої конкуренції та його характеристики. Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Модель ринку "чистої" монополії та його характеристики. Особливості функціонування реальних монополізованих ринків. Основні ознаки олігополії. Ефективність олігополії. Ознаки і поширення монополістичної конкуренції. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Ефективність монополістичної конкуренції.

1.5. Ринки факторів виробництва. Утворення похідного попиту. Взаємозв'язок ринків продуктів та факторів виробництва. Ринки факторів виробництва: ринок праці; ринок капіталу; ринок землі.

Модуль 2.ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІКИ

2.1. Економічний розвиток. Економічний розвиток та економічне зростання, їх чинники та циклічність. Основні показники результатів економічного розвитку (випуск, валовий внутрішній продукт, валовий національний дохід та валовий національний наявний дохід). Обчислення ВВП за методами доходів, витрат та виробничим. Номінальний та реальний ВВП. Характеристика основних результатів використання робочої сили на ринку праці (зайнятість, безробіття, втрати від безробіття). Потенційний ВВП та закон Оукена.

Споживання та заощадження домогосподарств, їх чинники. Кейнсіанська функція споживання. Інвестиції, їх види, чинники та роль в економіці. Проста інвестиційна функція. Інфляція, її види, причини та соціально-економічні наслідки. Інфляційні очікування. Інфляція та безробіття, крива Філіпса.

2.2. Механізми макроекономічного регулювання. Механізм функціонування товарного ринку (модель макроекономічної рівноваги AD-AS). Сукупний попит, його складові, цінові та нецінові чинники. Сукупна пропозиція у довгостроковому та короткостроковому періодах, вплив на неї ціни та нецінових чинників. Урівноваження товарного ринку (класичний та кейнсіанський підхід). Механізм функціонування ринку праці. Попит та пропозиція праці, їх структура та чинники. Урівноваження ринку праці: неокласичний та кейнсіанський підходи.

Механізм функціонування грошового ринку. Пропозиція грошей, її структура. Функція пропозиції грошей. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Попит на гроші, його структура та чинники. Класичний та кейнсіанський підходи до функції попиту на гроші. Урівноваження грошового ринку. Моделі макроекономічної рівноваги «Витрати – Випуск» та «Вилучення – Ін'єкції». Заплановані та незаплановані інвестиції. Автономні витрати та ефект мультиплікатора. Макроекономічна рівновага в умовах рецесійного та інфляційного розривів.

Фіскальна політика, її цілі та інструменти. Державний бюджет як основний фінансовий план держави. Структура державного бюджету, його доходів та видатків. Збалансування державного бюджету та проблема його дефіциту. Сутність податків та їх види. Податки як інструмент державного регулювання. Дискреційна фіскальна політика. Мультиплікативний вплив державних закупівель та чистих податків на ВВП. Автоматична фіскальна політика. Крива Лаффера. Стабілізаційний вплив автоматичних чистих податків на економіку. Ефект гальмування динаміки ВВП.

Монетарна політика, її цілі та інструменти. Вплив на економіку монетарної експансії та рестрикції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Зовнішньоторговельна політика, її цілі, інструменти та показники. Чинники і функція чистого експорту. Мультиплікатор витрат у відкритій економіці. Платіжний баланс, його структура та механізм урівноваження. Валютний курс, його види та вплив на ВВП.

2.3. Циклічність економічного розвитку. Циклічність як закономірність економічного розвитку. Види циклів та їх причини. Економічний цикл та його фази: криза, депресія, поживавлення, підйом. Показники економічних коливань. Економічні піднесення та спади. Економічна криза та її причини. Види економічних криз. Сучасні фінансові кризи.

Модуль 3. ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

3.1. Міжнародна економічна система. Система міжнародних економічних

відносин. Класифікація країн світу. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці: сутність, форми та фактори. Тенденції сучасного етапу розвитку світового господарства.

3.2. Міжнародна економічна діяльність. Сутність, види та форми міжнародної економічної діяльності. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності. Міжнародна економічна діяльність підприємств: сутність, характеристика та форми.

3.3. Світові товарний і фінансовий ринки. Світовий ринок товарів і послуг: особливості та закономірності розвитку. Види та методи міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародних торгово-економічних відносин. Роль Світової організації торгівлі у регулюванні міжнародних торгівельних відносин. Міжнародний рух капіталу: поняття, показники, форми. Світовий фінансовий ринок: поняття та структура. Світові фінансові кризи: їх вимір та основні наслідки для розвитку національних економік.

3.4. Прямі інвестиції і міжнародне виробництво. Рух підприємницького капіталу та його форми. Методи міжнародної інвестиційної діяльності. Міжнародний інвестиційний ринок.

3.5. Міжнародний кредит. Міжнародний кредит: сутність, функції, принципи, форми. Міжнародні фінансові ринки. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність.

3.6. Світовий ринок праці та міжнародна трудова міграція. Сутність та особливості формування світового ринку праці. Сегменти та структура світового ринку праці, їх характеристика та динаміка розвитку. Тенденції розвитку світового ринку праці. Міжнародна трудова міграція як форма міжнародних економічних відносин. Етапи та напрями розвитку міжнародної трудової міграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів

3.7. Світова валютна система та міжнародні розрахунки. Сутність та структура сучасної світової валютної системи. Еволюція світової валютної системи. Поняття валюти та її види. Валютний ринок і його структура. Міжнародні розрахунки: сутність, види та типи. Форми міжнародних розрахунків.

3.8. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага. Платіжний баланс, його структура і методологія складання. Класична, кейнсіанська і монетаристська моделі макроекономічної рівноваги. Рівновага платіжного балансу країни: фактори впливу та методи врівноваження. Інструменти та механізми регулювання та підтримки рівноваги платіжного балансу.

3.9. Міжнародна регіональна інтеграція та глобалізація економічного розвитку. Міжнародна економічна інтеграція: поняття, особливості та передумови розвитку. Особливості регіональних інтеграційних процесів. Сутність процесів глобалізації світової економіки та основні наслідки. Фінансова глобалізація та її основні прояви. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їх загострення. Міждержавне регулювання глобальних проблем.

3.10. Інтеграція України в світову економіку. Передумови інтеграції України у світове господарство. Участь України в інтеграційних об'єднаннях. Співпраця України з ЄС. Інтеграція України у світові ринки.

Модуль 4. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Підприємство та підприємництво. Підприємство як економічний суб'єкт. Підприємництво як сучасна форма господарювання. Правові основи функціонування підприємств. Організаційно-правові форми підприємства.

4.2. Продукція (послуги) підприємства. Загальна характеристика продукції (послуг). Товарна і валова продукція. Обсяг реалізованої продукції (продажу). Визначення потужності підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції (послуг). Загальна характеристика цін і методи ціноутворення на продукцію (послуги). Складові елементи ціни продукції (послуг). Маркетингова діяльність і формування програми випуску продукції (надання послуг).

4.3. Планування діяльності підприємства. Система планів підприємства. Стратегія розвитку підприємства і бізнес-планування. Сутність стратегічного планування. Основний зміст і можливі типові розділи тактичних (середньо - та короткострокових) планів підприємства. Сутність і системи оперативного планування діяльності виробничих підрозділів підприємства. Типовий зміст і методика складання окремих розділів бізнес-планів.

4.4. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці. Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства та інших суб'єктів господарювання. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Продуктивність праці персоналу. Мотивація трудової діяльності працівників. Оплата праці: сутність, функції, державна політика і загальна організація. Форми і системи оплати праці робітників.

4.5. Капітал підприємства. Сутність, класифікація та структура основного капіталу. Спрацювання необоротних активів та форми його усунення. Амортизація основного капіталу. Система показників ефективності відтворення та використання основного капіталу підприємства. Сутність і класифікація оборотного капіталу підприємства. Визначення джерел формування оборотного капіталу та оцінка ефективності його використання. Нематеріальні ресурси та активи.

4.6. Інвестиції. Сутність, структура та класифікація інвестицій. Джерела формування реальних інвестицій. Методичні підходи до оцінки ефективності реальних інвестицій. Формування і використання виробничої потужності підприємства.

4.7. Витрати на виробництво та реалізацію продукції. Загальна характеристика і класифікація витрат за різними ознаками. Система управління витратами. Сутність експрес-аналізу “витрати – випуск – прибуток” і його роль в управлінні витратами. Собівартість продукції. Калькулювання і його роль в управлінні витратами.

4.8. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства. Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства (організації). Прибутковість (дохідність) підприємства. Сутнісна характеристика і вимірювання ефективності виробництва. Оцінка фінансово-економічного стану

підприємства. Рентабельність ресурсів і продукції. Чинники підвищення ефективності виробництва.

Модуль 5. ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

5.1. Сутність менеджменту та роль менеджера в організації. Менеджмент: сутність, рівні та ключові принципи. Роль менеджера як суб'єкта управління. Функції менеджменту. Цикли менеджменту. Стили управління. Ключові навички управління.

5.2. Функція планування в системі менеджменту. Місце і значення планування в циклі менеджменту. Класифікація цілей організації. Вимоги до правильно сформульованих цілей. Використання методу «дерева рішень» для вибору оптимального варіанта плану дій організації. Типи планів у організації: стратегічні та оперативні, коротко- та довгострокові плани, завдання та орієнтири. Сутність концепції управління за цілями. Алгоритм процесу управління за цілями, його переваги та недоліки.

5.3. Функція організації в системі менеджменту. Загальна характеристика функції організації. Типологія організаційних структур та принципи реалізації функції організації. Сфери застосування різних типів організаційних структур.

5.4. Функція мотивації в системі менеджменту. Сутність мотивації та її види. Модель процесу мотивації. Класифікація потреб співробітників організації відповідно до теорій змісту мотивації. Основні фактори мотивації згідно з процесним підходом. Функції заробітної плати. Основні принципи формування системи преміювання персоналу організації.

5.5. Функція контролю в системі менеджменту. Роль і місце контролю в системі управління. Етапи процесу контролю. 2 Е менеджменту – ефективність та результативність. Контроль поведінки працівників. Модель процесу контролю. Види управлінського контролю: попередній; поточний; завершальний. Класифікація інструментів управлінського контролю.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА ІСПИТІ

Приймальна комісія оцінює письмові відповіді абітурієнта (на кожне завдання окремо) за такими критеріями:

10 балів — абітурієнт дав правильну й вичерпну відповідь на поставлене запитання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ, навів приклади; правильно розв'язав задачу (ситуацію).

5 балів — абітурієнт загалом відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного

апарату, показав задовільні знання літературних джерел, припустився незначної помилки у розв'язанні задачі (ситуації).

0 балів — абітурієнт дав неправильну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів. Не розв'язав задачу (ситуацію).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

За підсумками вступного іспиту абітурієнт може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана сума балів зі 100-бальної шкали оцінювання переводиться в 4-бальову та шкалу ECTS у такий спосіб:

Оцінка за бальною шкалою, що використовується в КНЕУ	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
85—100	5 (відмінно)	A
80	4 (добре)	B
65—75		C
60	3 (задовільно)	D
50—55		E
0—45	2 (незадовільно)	FX, F

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Завдання 1. (10 балів). Закон попиту та обґрунтування його дії. Детермінанти попиту.

Завдання 2. (10 балів). Державний бюджет: сутність, структура, збалансування та проблема дефіциту державного бюджету.

Завдання 3. (10 балів). Характеристика світових фінансових центрів.

Завдання 4. (10 балів). Поняття, види та методичні основи визначення обсягу й рівня використання виробничої потужності підприємства.

Завдання 5. (10 балів). Сутність процесу управління та основних функцій менеджменту.

Завдання 6. (10 балів). Проаналізуйте коректність формулювання наведеної нижче цілі згідно критеріїв SMART.

Ціль: Покращити фінансові результати компанії в наступному році

1) Вкажіть, які з критеріїв упущено.

2) Запропонуйте власний варіант правильного, з точки зору дотримання SMART-критеріїв, формулювання даної цілі.

Завдання 7. (10 балів). Розв'яжіть задачу та прокоментуйте отримані результати.

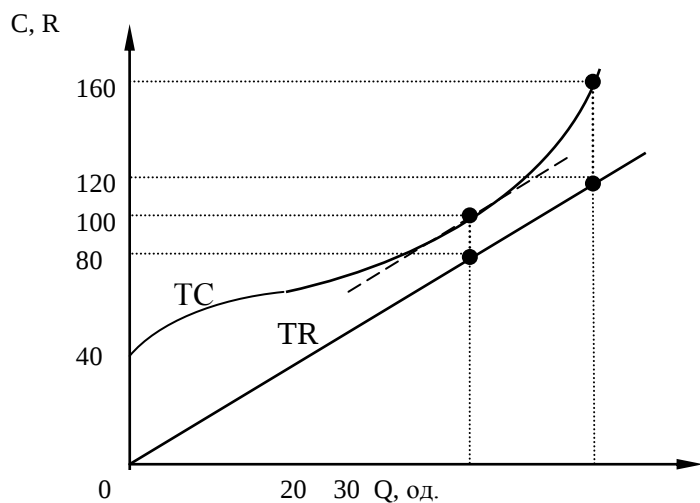
Обчислити зміну обсягу товарної продукції у розрахунковому році порівняно зі звітним та вплив на неї динаміки продуктивності праці й чисельності працюючих на основі наступних даних:

Показники	Од. виміру	Звітний рік	Розрахунковий рік
Обсяг товарної продукції	тис. грн.	3 000	2 640
Середньорічна чисельність персоналу	особа	125	112

Завдання 8. (10 балів). Визначити та охарактеризувати структуру валового внутрішнього продукту (ВВП) країни за категоріями доходу, використовуючи наведені в таблиці дані:

	ВВП всього	У тому числі			
		оплата праці	податки на виробництво та імпорт (за виключенням субсидій)	валовий прибуток	змішани й дохід
Обсяг валового внутрішнього продукту (млрд. грн.)		736	186	436	100
Структура валового внутрішнього продукту (% до підсумку)	100%				

Завдання 9. (10 балів). Який обсяг продукції та за якою ціною буде продавати фірма, яке прагне мінімізувати збитки? Визначте величину економічних збитків.

Завдання 10. (10 балів). Розкрийте поняття Ефект J-крової. Проаналізуйте дані рисунку та опишіть Ефект J-крової в Україні у 2011 р.

Рис.Ефект J-крової

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Г.О. Швиданенко, Н.П. Гончарова, О.Г. Мендрул [та інші] ; за заг. ред. Г.О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2010. – 364 с.
2. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 528 с.
3. Економіка підприємства: підручник / Швиданенко Г.О., Васильков В.Г., Гончарова Н.П. [та інші] ; за заг. ред. Г.О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2009. – 598 с.
4. Копачинська І.Г. Навчальний посібник для самостійної роботи студентів з курсу "Міжнародна економіка" [текст] / Копачинська І. Г.; нац. Ун-т кораблебудування ім. Адмірала Макарова, ін-т післядиплом. Освіти. - Миколаїв: вид-во нук, 2009.-400 с.
5. Лук'яненко Д.Г. Економічна інтеграція та глобальні проблеми сучасності. Навчально-методичний посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 206 с.
6. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М., Столярчук Я.М. Практикум з міжнародної економіки: тести, вправи, задачі, проблемні ситуації, ділові ігри. – К.: КНЕУ, 2006. – 287 с.
7. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А.М. Поручник, Я.М. Столярчук, О.Д. Павловська та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2005. – 156 с.
8. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. затверджено МОН / Шевчук В.О. — К., 2008. — 663 с.
9. Мікроекономіка: підручник/ [А.П. Наливайко, Л.А. Азьмук, П.Г. Банщиков та ін.]; за наук. ред. А.П. Наливайка. - К.: КНЕУ, 2011. - 446 с.
10. Мескон Майкл Х., Альберт Майкл, Хедоури Франклин. Основы менеджмента, 3-е издание: Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2007. – 672 с.: ил. – Парал. тит. англ.
11. Практикум з мікроекономіки до підручника «Мікроекономіка» за наук. ред. А.П. Наливайка/[Є.В. Прохорова (кер. кол. авт.), Л.А. Азьмук, П.Г. Банщиков та ін.]. – К.: КНЕУ, 2013. – 522 с.
12. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка: підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 622 с.
13. Савченко А.Г. Макроекономіка. – К., КНЕУ, 2005. – 441 с.
14. Савченко А.Г., Євдокимова Д.М. Макроекономіка. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни – К.: КНЕУ, 2010. – 256 с.
15. Соболев С.М., Багацький В.М. Менеджмент: Навч. метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2005. – 225 с.